

ПРОТОКОЛИ ДІЙ НА НЕСТАНДАРТНІ СИТУАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Протоколи дій для педагогічних працівників

Зміст протоколів:

№ 1	Виявлення паління на території закладу	9 кроків реагування
№ 2	Виявлення алкогольного сп'яніння учня	10 кроків реагування
№ 3	Нервовий зрив учня (агресія, істерика, панічна атака, суїцидальні висловлювання)	11 кроків реагування

ПРОТОКОЛ № 1. ДІЇ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ПАЛІННЯ

Область застосування: виявлення факту паління (цигарки, електронні сигарети, вейп) учнем на території навчального закладу або під час освітнього процесу.

Алгоритм дій педагогічного працівника

№	Дія	Відповідальний	Термін
1	Зберігати спокій. Не кричати, не принижувати учня. Попросити учня припинити паління.	Педагог / черговий	Негайно
2	Відвести учня до окремого приміщення (кабінет, коридор без сторонніх).	Педагог	Відразу
3	Встановити особу учня та групу. Записати час і місце виявлення.	Педагог	5 хв
4	Повідомити куратора та заступника директора	Педагог	10 хв
5	Куратор письмово повідомляє батьків / опікунів учня (телефонний дзвінок + письмове повідомлення).	Куратор	Впродовж дня
6	Складається акт про порушення із зазначенням свідків (мінімум 2 особи).	Заст. директора	Того ж дня
7	Провести виховну бесіду з учнем (куратор + психолог).	Психолог, куратор	Наступного дня
8	Провести зустріч з батьками. Узгодити заходи профілактики.	Адміністрація	Протягом 3 днів
9	Внести запис у журнал реєстрації порушень. Моніторинг повторних випадків.	Заст. директора	Постійно

Заходи щодо неповнолітніх

- Паління є адміністративним правопорушенням для осіб до 18 років.
- За системних порушень — залучення служби у справах дітей.
- Не вилучати предмети паління самостійно — скласти акт, зафіксувати свідками.

Важливо: не залишати учня наодинці одразу після виявлення. Необхідна присутність другого дорослого при складанні акту.

ПРОТОКОЛ № 2. ДІЇ ПРИ ВИЯВЛЕННІ АЛКОГОЛЬНОГО СП'ЯНІННЯ

Область застосування: підозра або факт появи учня в стані алкогольного сп'яніння (запах алкоголю, порушення координації, неадекватна поведінка, сплутана мова).

Ознаки алкогольного сп'яніння

- Запах алкоголю з рота або від одягу
- Нечітка мова, сплутаність свідомості
- Порушення координації рухів, хитка хода
- Почервоніння обличчя, розширені або звужені зіниці
- Неадекватні реакції, збудження або пригніченість

Алгоритм дій педагогічного працівника

№	Дія	Відповідальний	Термін
1	НЕ допускати учня до занять. Відвести до медичного кабінету / ізолювати від однолітків.	Педагог	Негайно
2	Повідомити медичного працівника	Педагог	2–3 хв
3	Медпрацівник оцінює стан: потреба в швидкій медичній допомозі? Якщо так — виклик 103.	Медпрацівник	5 хв
4	Негайно повідомити батьків / опікунів. Запросити їх до школи.	Куратор	10 хв
5	Повідомити директора та заступника директора	Педагог	10 хв
6	Не залишати учня без нагляду дорослого до приходу батьків або медиків.	Медпрацівник / педагог	Весь час
7	Зафіксувати факт письмово: акт із описом стану учня, підписи свідків (2+).	Заст. директора	Того ж дня
8	Передати учня виключно батькам / опікунам або медичним працівникам (не відпускати самостійно).	Адміністрація	До відходу
9	Провести зустріч з батьками. Направити учня та сім'ю до психолога / нарколога.	Психолог, адмін.	3–5 днів
10	За необхідності — повідомлення до служби у справах дітей або поліції.	Директор	За ситуацією

Якщо учень непритомний, не реагує або має тяжкі симптоми — негайно викликати 103! Не намагатись самостійно привести до тями.

Правові аспекти

- Поява учня в стані алкогольного сп'яніння — адміністративне правопорушення (для батьків — ст. 184 КУпАП).
- Школа зобов'язана скласти акт та надати його копію батькам.
- При повторних випадках — обов'язкове залучення ювенальної поліції.

ПРОТОКОЛ № 3. ДІЇ ПРИ НЕРВОВОМУ ЗРИВІ УЧНЯ

Область застосування: гострі емоційні реакції учня — плач, агресія, істерика, ступор, панічна атака, суїцидальні висловлювання або самоушкодження.

Типи нервових зривів та ключові ознаки

Тип реакції	Ознаки	Первинна тактика
Плач / розпач	Сльози, схлипування, замкнутість, відмова говорити	Тиша, присутність поруч, не підганяти
Агресія / істерика	Крик, кидання предметів, погрози	Безпека простору, спокійний голос, дистанція
Ступор / завмирання	Нерухомість, відсутній погляд, не реагує на звернення	М'який тактильний контакт, називати на ім'я
Панічна атака	Задишка, серцебиття, страх смерті, тремор	Техніка 5-4-3-2-1, дихальні вправи
Суїцидальні висловлювання	Слова про небажання жити, прощання, самоушкодження	НЕГАЙНО повідомити психолога та адміністрацію

Алгоритм дій педагогічного працівника

№	Дія	Відповідальний	Термін
1	Забезпечити безпеку: вивести учня з групи або прибрати небезпечні предмети поблизу.	Педагог	Негайно
2	Залишитись поруч. Говорити спокійно, тихо. Не кричати, не ставити багато запитань.	Педагог	Одразу
3	Повідомити практичного психолога або соціального педагога.	Педагог	3–5 хв
4	Іншим учням дати завдання — мінімізувати аудиторію.	Педагог	5 хв
5	НЕ намагатись самостійно «розговорити» або «заспокоїти» силоміць. Просто бути поруч.	Педагог	Весь час
6	Психолог, медичний працівник: провести первинну оцінку стану. Застосувати кризову інтервенцію.	Психолог, медичний працівник	10–15 хв
7	Повідомити куратора, адміністрацію.	Педагог / психолог	5 хв
8	Повідомити батьків / опікунів, коротко описати ситуацію без зайвих деталей.	Куратор	10 хв
9	Якщо є загроза самоушкодження — викликати 103 або 102. Не залишати учня.	Медичний працівник / психолог / куратор / адміністрація	Негайно
10	Після стабілізації: письмовий звіт психолога, план подальшої підтримки.	Психолог	Того ж дня
11	Провести зустріч з батьками. Направити учня та сім'ю до фахівця	Психолог, адмін.	3–5 днів
12	За необхідності — повідомлення до служби у справах дітей або поліції.	Директор	За ситуацією

Суїцидальні висловлювання або будь-яке самоушкодження, агресія щодо оточуючих — це ЗАВЖДИ надзвичайна ситуація. Не оцінювати «серйозність» самостійно. Негайно залучити психолога і повідомити батьків.

Техніка «5-4-3-2-1» для педагога (при панічній атаці учня)

Попросіть учня назвати вголос:

- 5 речей, які він бачить навколо
- 4 речі, яких він може торкнутись
- 3 звуки, які він чує
- 2 запахи, які він відчуває (або може уявити)
- 1 смак

✓ Ця техніка повертає увагу в теперішній момент і знижує інтенсивність панічної атаки.

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ. КОНТАКТИ ТА РЕСУРСИ

Екстрені служби

Служба	Номер	Коли дзвонити
Швидка медична допомога	103	Загроза здоров'ю або життю
Поліція	102	Агресія, небезпека, правопорушення
Гаряча лінія психол. допомоги	0-800-505-801	Кризові стани, суїцидальні думки
Служба у справах дітей	(місцевий номер)	Жорстоке поводження, занедбаність, відмова від лікування, насилля

Цей документ слід роздрукувати та розмістити у вчительській кімнаті, кабінеті психолога та на посту чергового адміністратора.